

"Pere Solbes ha guanyat el Sant Jordi, no jo"

Ferran Torrent (Sedaví, 1951), escriptor. A partir d'aquesta setmana, 40.000 exemplars de 'Gràcies per la propina', novel·la amb què va guanyar el premi Sant Jordi, inunden els aparadors de les llibreries. I encara més: simultàniament apareix un llibre complementari, 'Tocant València', i acaba d'acceptar la proposta de formar part del Consell Valencià de Cultura. És l'any Torrent.

És l'any Torrent?

—És veritat que el premi Sant Jordi et situa en l'actualitat durant un any, però jo només desitge que es parle de la novel·la —bé o malament, m'és igual—, i seran els lectors i la crítica els que diran si l'any és bo o dolent per mi.

—Els guanyadors del Sant Jordi naixen o es fan?

—Crec que ningú naix determinat a res. Un es fa. Es fa amb voluntat i amb molt de treball, que diria el meu amic Valerià Miralles.

—Com ha viscut la polèmica que ha suscitat el premi?

—Amb moltíssima tranquil·litat, sincerament. De fet, el dia de la concessió del premi la polèmica estava apagada i jo la vaig encendre. Hi havia unes qüestions que havia de respondre i encara que molta gent em va dir que no s'ho valia, vaig considerar que les coses estaven al carrer i no podia obviar-les. És quan va venir el creuament de declaracions entre Monzó i jo. I després va venir l'arròs amb llagosta que ens férem.

—Va ser una polèmica espontània o orquestrada?

—Absolutament.

—Absolutament, què?

—Absolutament espontània. Com es pot pensar que de dues persones tan honestes com Monzó i jo puga eixir una cosa preparada!

—Li faré la pregunta en els termes que li l'han feta a Javier de la Rosa: quants amics ha perdut per guanyar el Sant Jordi?

—Crec que cap. Fins i tot amb Vallcorba, amb qui he tingut una baralla per escrit —sempre són més greus que les orals—, les coses s'han arreglat. Em va telefonar i em va dir que no podíem perdre l'amistat, tot i que ja no podíem ser tan amics com érem. Efectivament, prendré cafè amb ell. Les polèmiques són normals. Constitueixen un indicatiu de vitalitat en la literatura catalana. Si no hi haguera res a repartir, no hi hauria polèmiques, però com hi ha un creixement, hi ha polèmiques. Vázquez Montalbán ha dit que el que ha passat al voltant del Sant Jordi és un problema de creixement del català. I jo hi estic d'acord.

—L'article de La Vanguardia no era una làpida a la relació amb el seu editor?

—No. Simplement necessitava puntualitzar

unes coses que ell havia declarat el dia anterior. Sense les seues paraules, jo no hauria fet aquell article. Era en legítima defensa.

—El destí d'un escriptor és acabar malament amb el seu editor?

—Ja sé que la meua trajectòria està jalonada de fugas. Potser és el meu caràcter inquiet. Des dels 15 anys, que me'n vaig anar de casa, que no he parat de fugir. El meu *sino* és barallar-me contínuament amb els editors, lògicament perquè done rendiment. Però quan me'n vaig sempre passen desastres amb els editors, en el sentit que no tenen una actitud intel·ligent sinó ressentida. Si un autor que ven se'n va d'una editorial, això sempre resulta lamentable econòmicament per a l'editor.

—El gremi, a València, va rebre el premi amb entusiasme glacial.

—M'ha sorprès, però alguns col·legues m'han telefonat per felicitar-me. La resposta ha estat millor del que esperava. Ja hi ha una normalitat també en això.

—El gremi ha perdut els habituals prejudicis respecte a vostè per ser un autor d'èxit?

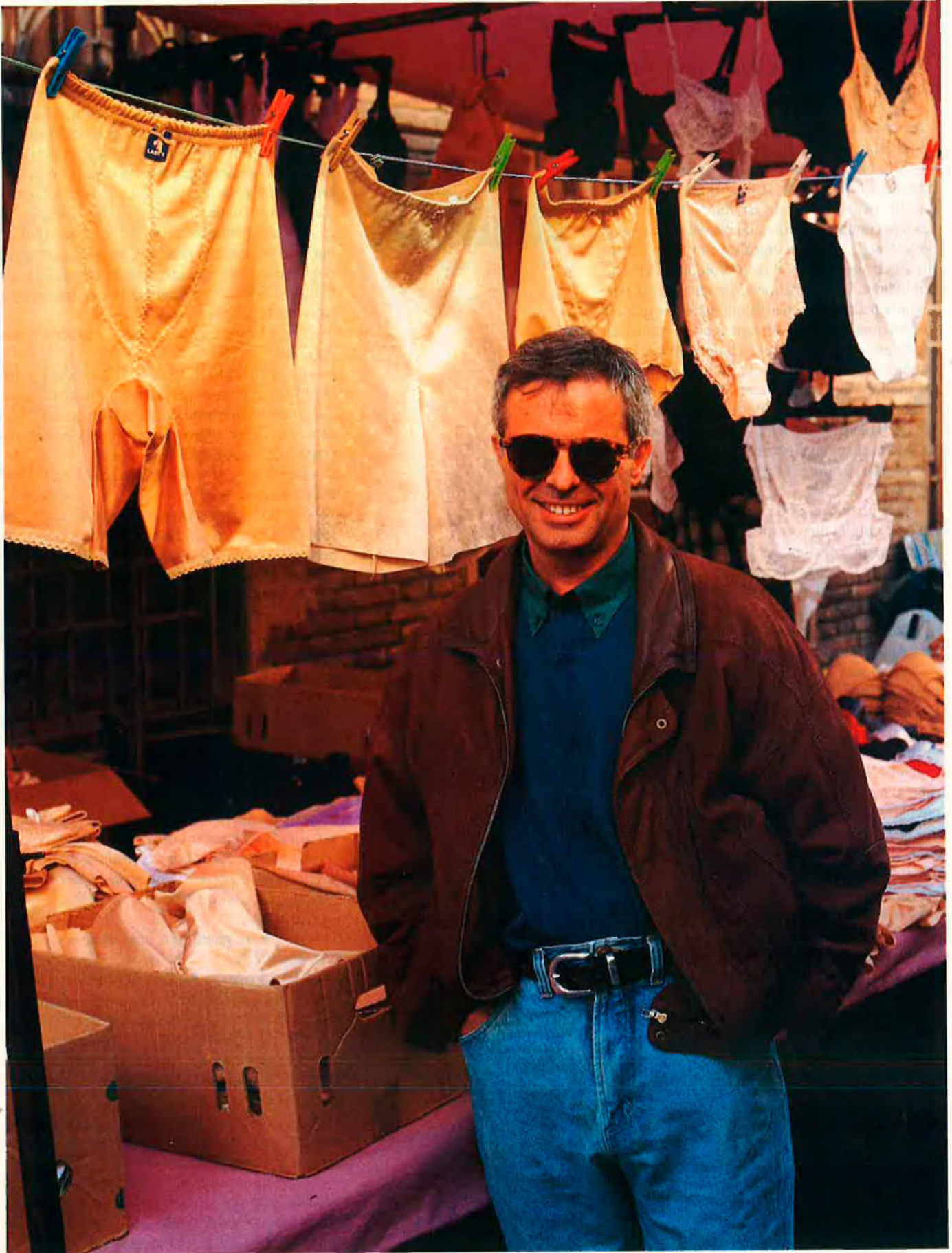
—Ho ha de contestar el gremi, però una cosa és clara: fa dotze anys que treballo, i no solament com a novel·lista, sinó com a articulista, guionista de televisió, de cinema, coautor teatral... Tinc un currículum que pot agradar o no, però el meu treball és ací i és indiscutible.

—Què és Gràcies per la propina?

—Un desig conjuntural de trencar amb el que jo havia fet fins ara, literàriament parlant. Personalment, és una mirada enrere per a situar-me en el present. Crec que un, per a situar-se en el present, ha de saber què ha passat amb ell en els últims 25 o 30 anys de la seua vida. També crec que és una fugida del present. Quan a un no li agrada el present li queda la possibilitat del record. És la història de dos germans, que acaben sent l'un periodista i l'altre novel·lista, i que retrata una època d'aprenentatge en tots els sentits, que són els anys 60 i 70.

—S'emmarca en aquest corrent de literatura de retroacció que vivim?

—És curiosa la coincidència amb la novel·la de Manuel Vicent, que retrata la València d'una dècada anterior a la meua. O amb Almudena Grandes, que també ha fet una cosa similar. De sobte ve una moda i ningú sap per què. En el fons, em fa l'efecte que és una fugida del pre-

sent cap a un temps en què realment vas ser molt feliç. No hi ha futur i un prefereix tornar al passat.

—Potser perquè "cualquiera tiempo pasado fue mejor"?

—En el meu cas, per descomptat. A pesar que vaig viure de ple el franquisme.

—El franquisme per a vostè seria un festival.

—Sííí. No me n'assabentava. Treballava i em divertia. El franquisme hi era, se sabia que estava allí, però jo no vaig militar. La meua militància contra el franquisme estava als cabarets de València, que eren una altra forma de fer antifranquisme, ja que estaven prohibits. Per això reivindique Rosita Amores, perquè va ser perseguida pel franquisme. El que passa és que els historiadors són molt sectaris i no la trauen en els llibres d'història. Les poquetes rebel·lions que he vist al País Valencià, la majoria han estat motins provocats a causa de la suspensió d'una funció de *varietés* de Rosita Amores. I al crit de "volem vore pèl" la gent es rebel·lava. El mòbil era sexual, no obrer.

—El títol del llibre té res a veure amb la seua història?

—Està justificat. Hi ha un moment que un oncle ens porta al meu germà i a mi al barri xinès. Com que ja treballam, ens diu: els homes han de ser homes en tots els aspectes. I quan anem a pagar, diu: no, no, la propina és cosa de l'oncle. En realitat, el nostre oncle va fer que la vida fóra distinta, perquè la vida no era així. Ell ens la va fer com una propina.

—Hi ha una innovació lingüística en Gràcies per la propina.

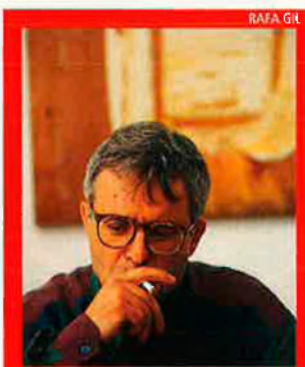
—He valencianitzat els diàlegs, fins al punt d'introduir l'article *lo* o el demostratiu *este*. Lògicament jo havia de fer versemblants els personatges i aquestes aportacions donen un punt de realitat al context idiomàtic de l'època. Les novel·les han de ser creïbles per als lectors, i la millor manera és fer un llenguatge que facilite aquesta credibilitat. Has de facilitar la panoràmica cinematogràfica del lector amb imatges versemblants.

—La ciutat de València recupera en aquest llibre el paper de protagonista que vostè li donava en les seues primeres novel·les?

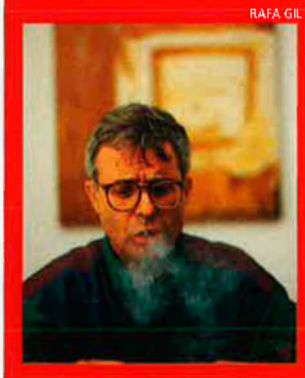
—Sí, però aquesta és una novel·la de personatges. No és una novel·la sociològica, encara que hi ha un fons sociològic del temps polític i social de l'època. València és molt present com a teatre d'operacions, però no en la intensitat de la meua primera obra, on era un protagonista tan important com Butxana.

—S'ha suïcidat per al gènere?

—Només m'he hibernat. A l'estiu decidiré si fer una novel·la de comiat a Butxana o la segona part de *Gràcies per la propina*, que serà *La mirada del tafur*, els anys de la transició democràtica. I una cosa importantíssima que vull destacar: trac un altre llibre simultani a *Gràcies*

“La meua militància contra el franquisme estava als cabarets de València, que eren una altra manera de fer antifranquisme, ja que estaven prohibits. Per això reivindique Rosita Amores, perquè va ser perseguida, encara que els historiadors, per sectaris, no la trauen als llibres d'història.”

per la propina en l'editorial Aigua de Mar, d'Altea.

—Simultani?

—I complementari. Es tracta de *Tocant València*, un llibre amb totes les claus de les meues novel·les; i sobretot, l'última. Són articles, entrevistes i reportatges que he fet durant la meua època de periodista, i s'hi veu que molts dels personatges que he conegut a la ciutat de València, després han passat a formar part de les meues novel·les. El pròleg és de J. J. Pérez Benlloch, amb qui vaig ser funcionari. Ell ho conta al pròleg. Ciprià Ciscar ens va col·locar en un magatzem de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència per a descarregar camions de llibres.

—Era el rang que sens dubte mereixien vostès dos.

—Greu error. Jo li deia a J. J.: xe, si tu i jo sabem firmar, com és que no som directors generals? Perquè la meitat dels directors generals no sabien ni firmar. Però com érem rebels, ens van posar a descarregar llibres i gràcies.

—Sense el Torrent periodista hi hauria el Torrent novel·lista?

—No ho sabria precisar amb exactitud, però són dues cares d'un mateix ganivet. Vaig ser periodista abans que novel·lista, però ja havia fet incursions en la narrativa als 15 anys.

—Incursions orals?

—Incursions escrites. La meua primera narració va tenir un èxit colossal a Sedaví. Es deia *Les olimpíades de Follalàndia*, i jo la llegia als amics als bancs de la plaça, ja que ni Climent ni Vallcorba ni Martí tenien editorials encara. Tot-hom se'n descollonava. Alguns m'han dit molts anys després que ja es veia que jo en tenia fusta. Ara: la meua literatura té molt de periodista. I de fet, no me n'he desenganxat mai. Al punt que em considere més periodista que novel·lista, i així ho diu al meu DNI. Sóc un home que li agrada xafar el carrer i observar.

—La notícia ha saltat als titulars de les portades: Ferran Torrent, nou membre del Consell Valencià de Cultura (CVC).

—En efecte.

—Què fa un pandiller com vostè en un lloc com aquell?

—Està bé que un *golfo* substituesca un cardinal. És un canvi radical. He tingut oferiments des de fa temps i he intentat sempre bandejarlos, però el País Valencià viu un moment bastant delicat, i en un moment o en un altre s'ha de donar la cara. Jo la done i en un lloc on te la poden trencar fàcilment.

—Què espera aportar vostè a aquella acumulació d'eminències? Què li reportarà a vostè estar allà?

—Experiència mútua. En principi. Després, ja veurem. Per a mi és nou, perquè sempre he fugit de responsabilitats oficials, i igual em fa tenir més sentit comú, que també em fa falta. De

moment, he dit que no vull estar en cap comissió, sinó en el plenari, on hi ha intervencions esporàdiques.

—Després d'aquesta evidència ja no podrà negar que vostè és a Lerma allò que Baltasar Porcel a Pujol.

—Ho negaré mentre Lerma no m'habilite un Institut d'Estudis Mediterranis com el que té Porcel. Aleshores ja podem dir que sóc l'escriptor del règim. Com Porcel.

—Si guanya el PP la Generalitat valenciana, se n'haurà d'anar?

—Seré dels que menys patiran. Per una raó: tinc un públic autònom, afortunadament. Els qui patiran seran aquells autors que han encarat la seua obra als instituts. Ara: espere i tinc la confiança que això no passe. Amb els vots del PSPV, d'EUPV i UPV es pot formar un pacte postelectoral per a evitar que la dreta cavernícola d'ací arribe al poder. Si guanya el PP serà tirar per terra totes les poques o moltes coses que s'han fet en aquest país durant els últims 20 anys. A més, la dreta quan puja al poder no s'hi està 4 anys, sinó 40.

—És cert el rumor que diu que anirà en la llista del PSPV al Parlament com a independent?

—Ho desmentesc rotundament. No aniré en cap llista més que en la meua.

—I qui va en la seua llista?

—Primer, Ferran; després, Torrent, i el tercer, Llorca.

—Fuma Davidoff des que és membre del CVC?

—No, aquest paquet se'l va deixar Paco Roig una nit que va sopar ací a casa. El tabac identifica els personatges. La marca diu molt de qui la fuma.

—Deixe's de cortines de fum. Què feia el president del València C.F. en casa d'un culé com vostè?

—Estem posant en marxa un contuberni per a arreglar...

—El Barça.

—Nooo. Va ser fa mes i mig, que Paco Roig va venir a sopar. Venia acompanyat del periodista Paco Lloret, de l'ex-directiu i catedràtic d'economia Joan Martín Queralt i d'un empresari que li diuen Albert Martí. El València C.F. en aquell moment anava fatal i estava farcit d'enfrontaments entre Paco Roig i la premsa. Nosaltres, el que intentàvem era sedar els ànims de Paco Roig. Dir-li que ell encara és nou en açò i que ha de tenir en compte que la premsa és una mica especial a totes bandes. Com a per-

—Ja és milionari?

—No, ho seré el dia 2 de març, que és quan em donaran els 5 milions en un acte al Palau de la Generalitat de Catalunya. Però en realitat, qui ha guanyat el Sant Jordi és el ministre Pere Solbes, que se n'emporta el 35%.

—Un altre valencià.

—Sí, estem de sort.

sones experimentades en la premsa li vam donar una sèrie de consells en aquest sentit.

—Ha fet cas?

—En part, sí. És una persona que escolta, el que passa és que té un temperament molt fort. En aquell moment estava ferit i li va anar bé la reunió, que es va allargar fins les tres de la matinada. De totes maneres, Paco, encara que ha dirigit moltes empreses, encara ha d'aprendre bastant sobre què és ser president del València C.F. És una cosa molt més delicada que una simple empresa.

—A vostè últimament se'l veu molt en la Llotja VIP de Mestalla, enmig de la tronada seca de Montecristos. Com viu l'esquizofrènia de ser del Barça i aplaudir el València? O no és una esquizofrènia?

—En absolut. He estat sempre del Barça —encara ho sóc, perquè això és una malaltia que es contrau de xicotet i ja no la deixes—,

el que passa és que des de l'arribada al València de l'anterior president, Artur Tuzón, vaig deixar de ser anti-València. I l'arribada de Paco m'ha convertit en seguidor del València. Però continue sent més seguidor del Barça que del València.

—La seua amistat amb Paco Roig és vista amb naturalitat?

—No. Hi ha gent que no ho entén, però a mi em funciona molt la química amb les persones. El vaig conèixer quan jo treballava en un magazine esportiu a Canal 9, i vaig connectar amb ell des del primer moment. Vist ell i vistos els altres candidats a la presidència del València, vaig apostar ràpidament per Paco Roig, a pesar de tots els handicaps que ofereix la seua personalitat. Pot ser un bon president, sempre que matise alguna de les seues actuacions i els resultats de l'equip l'acompanyen.

Però no estem fent una entrevista massa seriosa i transcendental?

—Deu ser culpa meua: crec que no he entrevistat mai un membre del CVC.

—Doncs ací tens un membre.

—No voldria pertorbar ni un minut més la seua benevolència, però quin és el projecte més imminent d'un membre del CVC com vostè?

—M'alegre que em faça aquesta pregunta. Anar a veure el meu carnisser, que li diuen Roldán des que el va parar la Guàrdia Civil a la carretera pel seu extraordinari paregut amb l'ex-director general, i comprar potes de gallina per als gossos. Vol acompanyar-me?

—No m'ho perdria per res del món.

Miquel Alberola